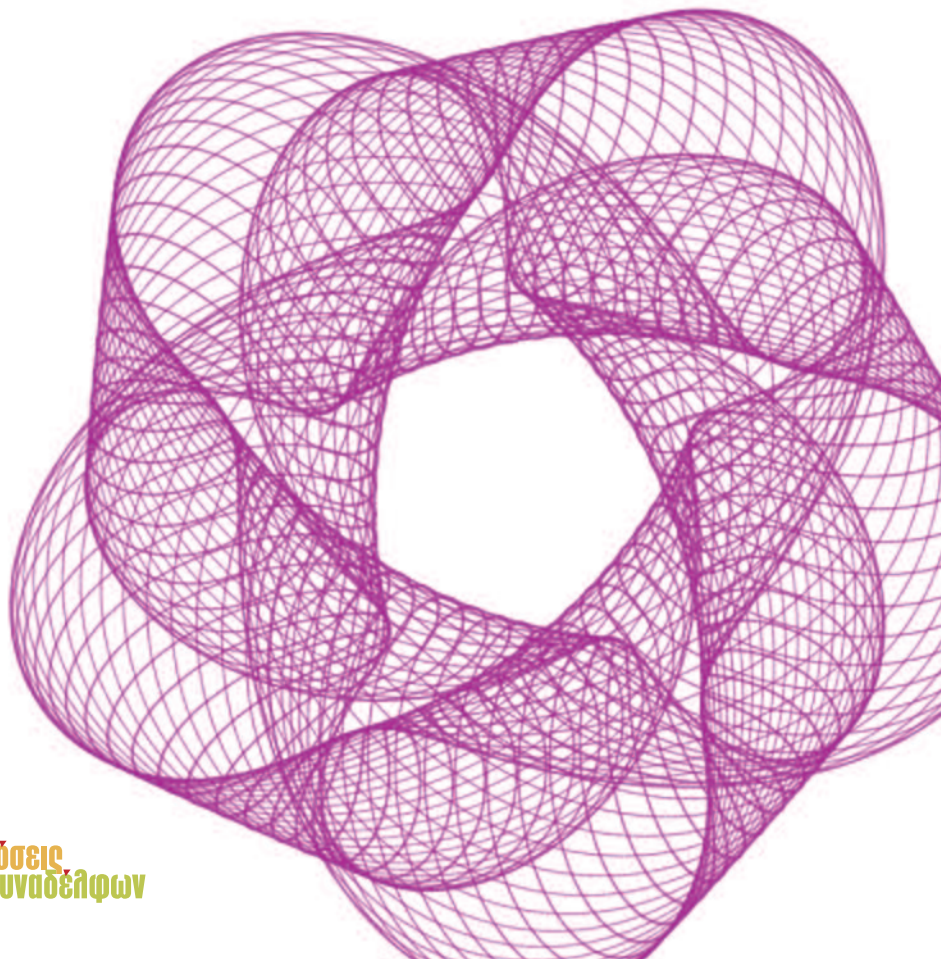

ΣΥΝΩΜΟΣΙΟΛΟΓΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΑΛΗ **WU** **ΠΙΝΕ**

Μετάφραση
από τα
αγγλικά

Τηλέμαχος
Δουφεξής
Αντωνόπουλος

Αυτό το φυλλάδιο διανέμεται δωρεάν και ηλεκτρονικά.

ΣΥΝΩΜΟΣΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΑΛΗ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΣΟ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

18 Νοεμβρίου 2021

*Η ακόλουθη συνέντευξη βασίστηκε στις ερωτήσεις που έστειλε η **Federica Matteoni** του γερμανικού περιοδικού **Jungle World** κατά τη διάρκεια της πρώτης εβδομάδας του Οκτωβρίου του 2021. Η παρούσα εκδοχή αναθεωρήθηκε και επεκτάθηκε από τους συγγραφείς στις αρχές Νοεμβρίου με αφορμή τη δημοσίευσή στο **Ill Will**. Συμπεριλήφθη, επίσης ένα νέο Παράρτημα του Wu Ming 1 σχετικά με τους οικολογικούς αγώνες.*

Το αγγλικό πρωτότυπο μπορεί να βρεθεί [εδώ](#).

Σε άλλες γλώσσες: [ισπανικά](#), [γαλλικά](#), [ιταλικά](#), [γερμανικά](#).

Η σελίδα του Wu Ming Foundation [εδώ](#).

Μια μεγάλη διαδήλωση κατά του Green Pass (υγειονομικό πάσο) πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη στις 8 Οκτωβρίου, με αποτέλεσμα την επίθεση στα εθνικά κεντρικά γραφεία του CGIL, του μεγαλύτερου συνδικάτου στην Ιταλία. Στα μάτια του πολιτικού κατεστημένου και των κυρίαρχων μέσων ενημέρωσης, αυτό φάνηκε να επιβεβαιώνει ότι η διαφωνία κατά του υγειονομικού πάσου ήταν αποκλειστικά φασιστική. Και ήταν αναμφισβήτητο ότι η ακροδεξιά είχε κερδίσει χώρο στην κινητοποίηση ενάντια στην πολιτική διαχείριση της πανδημίας. Μετά, ξαφνικά, τα πράγματα άλλαξαν. Αλλά προτού μας μιλήσετε για αυτό, μπορείτε να εξηγήσετε γιατί πιστεύετε ότι η περιγραφή ενός ουσιαστικά φασιστικού κινήματος κατά του υγειονομικού πάσου είναι παραπλανητική;

Από την Άνοιξη του 2020, προειδοποιούσαμε ότι ο κοινωνικός θυμός αυξανόταν και θα εκραγεί μόλις υποχωρήσει ο φόβος του ιού. Είπαμε ότι η έλλειψη κριτικής για την έκτακτη ανάγκη της πανδημίας θα μετέτρεπε τις

επερχόμενες, αναπόφευκτες διαμαρτυρίες σε κάτι πολύ συγκεχυμένο και διαφορούμενο, κάτι εκμεταλλεύσιμο από την ακροδεξιά και διάφορες συνωμοτικές υποκοουλτούρες. Επικρίναμε δριμύτατα την πλειονότητα της αριστεράς της βάσης [sinistra di movimento] επειδή εξέφρασε ένα «ιοκεντρικό» όραμα, δηλαδή εστίαζε κάθε συζήτηση αποκλειστικά στον ιό και τον κίνδυνο μόλυνσης, ενώ έλεγε πολύ λίγα για την κυβέρνηση που διαχειρίζεται την πανδημία με παράλογους, άδικους, υποκριτικούς ακόμα και εγκληματικούς τρόπους.¹

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, όταν ξέσπασε η κινητοποίηση ενάντια στο υγειονομικό πάσο, εκφράσαμε τη γνώμη μας για πολλοστή φορά, επικρίνοντας την υπεροπτική στάση πολλών συντρόφων, την ευκολία με την οποία έβαλαν ταμπέλες και τη σιωπηρή προσκόλλησή τους στην *πανδημική κοινωνική ειρήνη* του Μάριο Ντράγκι από το φόβο τους «να πουν τα ίδια πράγματα με ακροδεξιούς πολιτικούς» όπως ο Ματτέο Σαλβίνι και η Τζόρτζια Μελλόνι, που επέκριναν το υγειονομικό πάσο για τακτικούς και τυχοδιωκτικούς λόγους. Ξεκάθαρα οι πλατείες σταδιακά γέμισαν *epíshs* με σημειωτικά και ιδεολογικά σκουπίδια. *Epíshs*, αλλά *όχι μόνο*, και αυτό είναι ακριβώς το ζητούμενο.

Σε οποιαδήποτε μαζική κινητοποίηση θα μπορούσαμε να είχαμε ακούσει λίγο από όλα. Χωρίς απαραίτητως να αναφέρουμε τη ρωσική επανάσταση του 1905, στην αρχική φάση της οποίας ηγήθηκε ο παπά Γκαπόν, θα πρέπει να θυμόμαστε ότι ακούσαμε *epíshs* αντισημιτικές φαντασιώσεις συνωμοσίας που προέρχονταν από την πλατεία Ταχρίρ, ακούσαμε *epíshs* εθνικιστικές φαντασιώσεις συνωμοσίας βασισμένες στην κεμαλική ιδεολογία, προερχόμενες από το πάρκο Γκεζί κ.λπ. Θα ήταν σωστό να απορρίψουμε αυτούς τους αγώνες με βάση αυτές τις δηλώσεις; Όχι, και δεν έχει νόημα να το κάνουμε για τους εν εξελίξει αγώνες, τους μετα-πανδημικούς, που είναι αντιφατικοί αλλά αναπόφευκτοι.²

Αντιμέτωπο με διαμαρτυρίες στους δρόμους ενάντια στο πάσο – αλλά που στην πραγματικότητα στρέφονται ενάντια στο σύνολο της διαχείρισης της πανδημίας από τις δύο προηγούμενες κυβερνήσεις– το νεοφιλελεύθερο κυρίαρχο ρεύμα κατέφυγε αμέσως στη *reductio ad Hitlerum*³ και μια ορισμένη Αριστερά, ακόμα και μια ομολογουμένως ριζοσπαστική, ακολούθησε αμέσως το παράδειγμά τους. Εν τέλει, είναι ένα απολύτως παραδοσιακό μοτίβο: η ρητορική λειτουργία της σύγκρισης δυναμικά του καθετί με τον Ναζί-

σμό και δυνητικά του καθένα με τους Ναζί –και γενικότερα της χρήσης των όρων «φασισμός» και «φασίστες» αδιάκριτα– χρονολογείται από την Κομμιντέρν της δεκαετίας του 1930 και την Κομμινφόρμ της δεκαετίας του 1940. Οι σταλινικοί περιέγραψαν τους τροτσικιστές ως «Τροτσκο-ναζί», τους σοσιαλδημοκράτες ως «σοσιαλφασίστες» και αργότερα τους γιουγκοσλάβους κομμουνιστές ως «Τιτοφασίστες». Όλοι έχουμε ακούσει συντρόφους να συγκρίνουν λίγο πολύ κάθε δυσάρεστο πολιτικό με τον Χίτλερ, αποκαλώντας ελαφρά τη καρδία κάθε ανεπιθύμητη τάση «φασισμό» και χρησιμοποιώντας το «φασίστας» ως γενική προσβολή. Ως αποτέλεσμα, η έννοια ευτελίστηκε και έγινε όλο και πιο ασαφής. Σ' αυτή την πρώιμη μεταπανδημική φάση μια τέτοια *reductio ad Hitlerum* στην πραγματικότητα παίζει υπέρ των νεοφασιστών, διογκώνοντας υπερβολικά τον ρόλο τους. Σε πολλά συλλαλητήρια εναντίον του πάσου, οι φασίστες είναι απόντες ή άσχετοι· σε άλλα είναι παρόντες και εμφανώς προσπαθούν να κάνουν τους βρώμικους ελιγμούς τους. Μόνο στη Ρώμη έχουν ίσως κάποια αξιοσημείωτη επιρροή· σε κάθε περίπτωση, η κινητοποίηση γύρω από αυτά τα θέματα είναι άγρια και αφηφά κάθε ερμηνευτική παράμετρο. Μέχρι στιγμής καμία πολιτική δύναμη δεν έχει καταφέρει να εξασφαλίσει πραγματική ηγεμονία.

Δεν μας εξέπληξε το γεγονός ότι αυτές οι διαδηλώσεις εξέφρασαν εκθρόνιση προς την «Αριστερά». Μέχρι τώρα, για πολλούς Ιταλούς, «Αριστερά» σημαίνει το *Partito Democratico* (Δημοκρατικό Κόμμα), δηλαδή ένα νεοφιλελεύθερο κόμμα, που οι λαϊκές μάζες δικαίως αναγνωρίζουν ως εχθρό. Δεν είναι τυχαίο ότι το PD έχει το παρατσούκλι το «κόμμα των ZTLs» (*Zone a Traffico Limitato*: Ζώνες Περιορισμένης Κυκλοφορίας): ψηφίζεται κυρίως στα αστικά ιστορικά κέντρα που έχουν γίνει τα σαλόνια της αστικής τάξης ή στις κυριλέ γειτονιές όπως το Parioli στη Ρώμη. Εκεί είναι που μπορείτε να βρείτε την εκλογική δύναμη του Κόμματος: μια επιτηδευμένη και υποκριτική ανώτερη μεσαία τάξη, η οποία καμαρώνει τα απομεινάρια ενός παλιού «διανοητικού» status και μιας ολοένα και πιο μετριοπαθούς *αριστερής* ταυτότητας. Στην πραγματικότητα, είναι αιδαστικά ελιτιστές, ενθουσιάζονται με τον ταξισμό σε όλες τις εκφάνσεις του, θαυμάζουν έναν τραπεζίτη σαν τον Ντράγκι και στηρίζονται σε περισσότερη τεχνοκρατία και περισσότερη ανισότητα – που περιγράφουν αντίστοιχα ως «καινοτομία» και «αξιοκρατία».

Δεν χρειάζεται να είναι κανείς φασίστας για να μισήσει αυτή την «Αριστερά». Και δεν μπορούμε καν να κατηγορήσουμε αυτούς που δεν βλέπουν

μια διαφορετική, έπειτα από μια πολύχρονη άμπωτη των κινημάτων, και δεδομένου ότι πολλοί αυτοσποκαλούμενοι «ριζοσπάστες» μοιράζονται με την κυρίαρχη Αριστερά πολλά από τα ελαττώματα της: αστικό υπόβαθρο, ελιτισμός, πολιτισμική αλαζονεία, απόσταση από τα προβλήματα που παλεύουν οι περισσότεροι κ.λπ.

Η επέκταση της υποχρεωτικότητας του υγειονομικού πάσου σε κάθε εργασιακό τομέα προκαλεί αυξανόμενο αριθμό ασυνειπειών και αντιφάσεων. Καθημερινά γίνεται όλο και πιο προφανές ότι το Πάσο είναι απλώς ένας τρόπος για την κυβέρνηση Ντράγκι –η οποία αυτονομιμοποιείται συνεχώς με έναν «πόλεμο κατά του ιού»– να μεταθέσει όλες τις ευθύνες στον πληθυσμό ενόσω ασκεί την πολιτική της του κοινωνικού σφαγιασμού. Ενόσω προσηλώνουμε το βλέμμα μας στον ιό, η κυβέρνηση και τα αφεντικά μας κατακρεουργούν. Αυτή η αυξανόμενη συνειδητοποίηση προκαλεί ξεσπάσματα θυμού σε διάφορες κοινωνικές τάξεις. Μόνο η ιδεολογική προκατάληψη μπορεί να εμποδίσει κάποιον να συνειδητοποιήσει ότι πρόκειται για ένα «καυτό φθινόπωρο».⁴ Αυτό είναι ένα κύμα σύγκρουσης που αφηπιά την περιγραφή και την πρόβλεψη, αλλά πέρα από κάθε αμφιβολία πρόκειται για μια πραγματική αφύπνιση του κοινωνικού σώματος μετά από δύο χρόνια σε κόμα.

«Γιατί αυτή τη στιγμή;» και «Γιατί, απ' όλους τους λόγους, το υγειονομικό πάσο;» είναι δύο σημαντικά ερωτήματα, αλλά γίνονται μάταια αν τα θέσουμε με τον αγανακτισμένο, απορριπτικό τρόπο που κάνει η ακατάδεκτη σομπ Αριστερά. Για να το θέσουμε απλά, το υγειονομικό πάσο βιώθηκε η σαγόνά που ξεχείλησε το ποτήρι, μετά από δύο χρόνια που κατέστρεψαν τις ζωές πολλών ανθρώπων.⁵

Δεν έχει επίσης νόημα να φιλοσοφήσουμε την υποτιθέμενη κατάχρηση του όρου «ελευθερία» από πολλούς διαδηλωτές. Προσωνύμια όπως «ελευθεριακός δεξιός» ή «αναρχοκαπιταλιστής» που ορισμένοι διανοούμενοι προσάψανε στις κινητοποιήσεις είναι εντελώς άστοχα, όπως και οι συγκρίσεις με τον Τραμπ και τον Μπολσονάρο. Τις περισσότερες φορές, αυτοί οι άνθρωποι δεν μιλούν στην πραγματικότητα μόνο για «ελευθερία»: μιλούν για τη δική τους *προλεταριοποίηση*. Τα περισσότερα μέλη της επισφαλούς, φτωχής, φοβισμένης μεσαίας τάξης δεν κατέκτησαν ποτέ τη γλώσσα του κοινωνικού αγώνα, δεν είναι κληρονόμοι πολιτικών παραδόσεων με καθιερωμένο λεξιλόγιο, και αυτό έχει να κάνει πολύ με το γιατί εκφράζουν το θυμό τους για τη δική τους κοινωνική υποβάθμιση με όρους «ελευθερίας» ή την αδικία

που νιώθουν ότι έχουν υποστεί από τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκε η πανδημία.

Στην προθυμία τους να αποστασιοποιηθούν από τις πλατείες, ορισμένοι «αριστεροί» μιλένιαλς, που περνούν τον χρόνο τους κυρίως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εξέφρασαν την απόλυτη περιφρόνηση για τις «προσωπικές ελευθερίες», τις οποίες θεωρούν «αστικές» ελευθερίες. Και πάλι, τίποτα καινούργιο: υπάρχουν παραδοσιακά σκέλη της αριστεράς στα οποία η ελευθερία πάντα συζητούνταν με αυταρέσκεια και περιφρόνηση. Τελικά, θα μας οδηγήσουν στα γκουλάγκ. Πρέπει να προσέχουμε ποιους όρους αποφασίζουμε να χρησιμοποιήσουμε με υποτιμητικό τρόπο. Ο ατομικισμός και ο εγωισμός είναι ένα πράγμα, η σφαίρα της αυτονομίας που πρέπει να απολαμβάνει κάθε άνθρωπος είναι άλλο. Υπάρχει ένα υπαρξιακό *habeas corpus* χωρίς το οποίο η ζωή δεν είναι πλέον ζωή. Εκείνοι που εγκαταλείπουν αυτή τη διάκριση πέφτουν σε μια τρομερή σύγχυση και καταλήγουν να ενστερνίζονται τον αυταρχισμό· ακόμα χειρότερα: τον αυταρχισμό *υπό καπιταλισμό*, χωρίς καν τη δικαιολογία της «δικτατορίας του προλεταριάτου».

Πάνω απ' όλα, είναι σημαντικό να πούμε ότι η καπιταλιστική διαχείριση της πανδημίας επιτέθηκε σε ολόκληρη τη συλλογική διάσταση, την κοινωνικότητα, τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων κ.λπ. Σ' αυτό το πλαίσιο, «ελευθερία» μπορεί επίσης να σημαίνει *ελευθερία να είμαστε μαζί*, να δρούμε συλλογικά, να διαμαρτυρόμαστε. Το να τα απορρίπτεις όλα αυτά ως απλά «φασιστικά» είναι τουλάχιστον ένδειξη ιδεολογικής βραδύνοιας.

Τις προηγούμενες μέρες, ωστόσο, τα ιταλικά ΜΜΕ άλλαξαν αντιδιαμετρικά το συναγερμό, ένα συναγερμό που αφορά τη «ριζοσπαστική αριστερά», τους «αναρχικούς», το «μαύρο μπλοκ» ακόμη και τις «Ερυθρές Ταξιαρχίες» και τον υποτιθέμενο ρόλο τους στην κινητοποίηση. Σε σχέση με τη Γερμανία, όπου μόνο η ακροδεξιά και οι συνωμοσιολόγοι έχουν βγει στους δρόμους ενάντια στη διαχείριση της πανδημίας, αυτές οι ραγδαίες μεταμορφώσεις είναι πολύ δύσκολο να κατανοηθούν.

Όπως σωστά παρατήρησε η Αόρατη Επιτροπή,

Τα γεγονότα δυσκολεύονται να περάσουν τα σύνορα... Και αν καταφέρουν να ξεφύγουν παρόλα αυτά, είναι μόνο αφού έχουν υπομείνει τέτοιους ακρωτηρια-

σμούς και παραμορφώσεις που γίνονται αγνώριστα κατά την άφιξη. [...] Είναι σαν να λειτουργούσε ένα άορατο τελωνειακό σημείο ελέγχου για να διασφαλίσει ότι το υπαρκτά και πολιτικά επικίνδυνο περιεχόμενο τριγυρίζει στα σύνορα, ενώ αποκτά το μερίδιο της σημασίας του από στιδήποτε άλλο τα διέρχεται.⁶

Η Αόρατη Επιτροπή μιλούσε για τη δυσκολία αφήγησης γαλλικών αγώνων στην Ιταλία και ιταλικών αγώνων στη Γαλλία, αλλά κατά τη γνώμη μας αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο για τη σχέση Ιταλίας και Γερμανίας. Υπάρχει μια ιστορική ασυνεννοησία μεταξύ των «σκηνών» των δύο χωρών μας, μια κατάσταση πραγμάτων εν μέρει κρυμμένη από μια επιφανειακή αμοιβαία γοητεία, που κάνει τα πράγματα ακόμα χειρότερα. Όταν παρουσιάζουμε έναν ιταλικό αγώνα σ' ένα γερμανικό κοινό ή το αντίστροφο, ο κίνδυνος της παρεξήγησης είναι τεράστιος. Αστικοί θρύλοι, υπερβολές και μυθολογίες μπορούν να εξαπλωθούν. Ωστόσο, ο πυρήνας είναι η αμοιβαία άγνοια. Για παράδειγμα, η ιταλική σκηνή είναι εντελώς ανενήμερη για το κίνημα Ende Gelände⁷ και η γερμανική σκηνή δεν γνωρίζει τίποτα για το κίνημα No-TAV, που γιορτάζει φέτος την τριακονταετή επέτειό του.⁸ Τα λίγα που έχουν ακούσει οι ιταλικοί ριζοσπαστικοί κύκλοι για ένα φαινόμενο όπως το *Antideutsche*⁹ προκάλεσε αντιδράσεις έκπληξης και φρίκης: πώς ήταν δυνατόν ένα μέρος της γερμανικής ριζοσπαστικής αριστεράς να υποστηρίξει τέτοιες θέσεις; Ξέρουμε ελάχιστα ως προς το πλαίσιο ή τη σωστή γενεαλογία.

Όταν μιλάμε για μεταπανδημικά κινήματα στην Ιταλία και τη Γερμανία, πρέπει να λάβουμε υπόψη ένα άλλο στοιχείο: στις δύο χώρες η πολιτική διαχείριση της πανδημίας είχε ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά, αλλά επίσης αξιοσημείωτες διαφορές. Τα πλαίσιά μας είναι πολύ διαφορετικά. Τέλος: η κατάσταση εδώ είναι ασυνήθιστα περίπλοκη ακόμη και όπως φαίνεται από την Ιταλία, πόσο μάλλον από το Βερολίνο ή το Αμβούργο!

Η αναπαράσταση των διαδηλώσεων κατά του υγειονομικού πάσου ως ελεγχόμενες από φασίστες ήταν κυρίαρχη μέχρι πριν από τρεις εβδομάδες, οπότε υπήρξε μια δραστική αλλαγή στην πρόσληψη. Τα ΜΜΕ άρχισαν να δείχνουν τον «αριστερό εξτρεμισμό», τον κίνδυνο επιστροφής του «Μπλακ Μπλακ» και ακόμη και των Ερυθρών Ταξιαρχών!¹⁰ Φυσικά, το ρητορικό πλαίσιο είναι αυτό του *opposti estremismi* [αντίθετων εξτρεμισμών], όπως ήταν και στη δεκαετία του 1970: Η φιλελεύθερη δημοκρατία πρέπει να αμυνθεί τόσο στην ακροδεξιά όσο και στην άκρα αριστερά, μπλα μπλα μπλα. Φυσικά

η άκρα αριστερά απεικονίζεται πάντα ως πιο επικίνδυνη. Τέλος πάντων, κάτι έχει αλλάξει. Τι συνέβη;

Όλο και περισσότερες επικρίσεις για το υγειονομικό πάσο προέρχονται από την αριστερά και από τον αντικαπιταλιστικό κόσμο: όλα τα *sindacati di base* (συνδικάτα βάσης) –Cobas, USB, USI, CUB, SOA– ακόμα και το μεγαλύτερο ιταλικό συνδικάτο, το CGIL, που κάποτε ήταν κομμουνιστικό αλλά τώρα είναι λίγο πολύ σοσιαλδημοκρατικό, έχουν δηλώσει την αντίθεσή τους.¹¹ Πολλές ριζοσπαστικές συλλογικότητες, είτε αναρχικής είτε μαρξιστικής καταγωγής, επέκριναν επίσης το πάσο, περιγράφοντάς το ως σύνθεση νεοφιλελεύθερης και τεχνοκρατικής λογικής με την οποία έχει γίνει η διαχείριση της πανδημίας και ως μηχανισμό διάκρισης που χρησιμοποιείται από τα αφεντικά για να ενισχύσουν τον έλεγχο τους στο εργατικό δυναμικό. Το παράδειγμα αυτού που έγινε στη Γαλλία ήταν επίσης σημαντικό: όλα τα αριστερά κόμματα στην άλλη πλευρά των Άλπεων –το France Insoumise, το Γαλλικό ΚΚ, το Nouveau Parti Anticapitaliste και η Lutte Ouvrière– καθώς και όλα τα συνδικάτα πήραν θέσεις εναντίον του υγειονομικού πάσου του Μακρόν.

Στις 11 Οκτωβρίου 2021, έγινε γενική απεργία στην Ιταλία που καλέστηκε από όλα τα σωματεία βάσης και μεταξύ των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης ήταν η αντίθεση στο υγειονομικό πάσο. Στο μεταξύ, η κατάσταση στην Τεργέστη εξερράγη.

Η ρητορική γύρω από τις διαδηλώσεις ενάντια στο πάσο υπέστη αποφασιστική στροφή μετά τον αποκλεισμό του λιμανιού της Τεργέστης. Το τελευταίο έγινε στο πλαίσιο τοπικής κινητοποίησης που πήγε σε εντελώς διαφορετική κατεύθυνση από αυτή που γίνονταν στη Ρώμη την ίδια μέρα (οι καταστάσεις στο Μιλάνο και στο Τορίνο ήταν επίσης αρκετά διαφορετικές). Σε μια παρέμβασή σας στο blog σας περιγράψατε την κατάσταση στην Τεργέστη με όρους «ταξικής αλληλεγγύης». Μπορείτε να πείτε περισσότερα;

Η μαζική κινητοποίηση στην Τεργέστη ξεκίνησε τον Αύγουστο και συνεχίζεται ακόμη. Σε μια πόλη 200.000 κατοίκων, περίπου 20.000 βγήκαν στους δρόμους αρκετές φορές. Ανάμεσά τους, και παίζοντας πρωταγωνιστικό ρόλο, είναι εργάτες όλων των κύριων εργοστασίων και εργατικών τομέων της Τεργέστης, ιδιαίτερα οι λιμενικοί. Στις 15 Οκτωβρίου, μια απεργιακή φρουρά από *portuali* απέκλεισε μια από τις κύριες εισόδους στο λιμάνι και έλαβε την αλληλεγγύη

μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού. Στις 18 Οκτωβρίου η αστυνομία επιτέθηκε και διέλυσε το πλήθος χρησιμοποιώντας κανόνια νερού και δακρυγόνα. Αυτοί οι μπάτσοι στάλθηκαν από την πιο φιλοεπιχειρηματική και νεοφιλελεύθερη κυβέρνηση στην Ιταλική ιστορία, μια κυβέρνηση στην οποία προήδρευε ο πρώην επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ένας από τους άνδρες που ενορχήστρωσαν τον στραγγαλισμό της ελληνικής κοινωνίας.

Σημαντικό ρόλο στα γεγονότα της Τεργέστης έπαιξε μια ομάδα συντρόφων που επιτελούν πολιτικό έργο και πραγματοποιούν *inchiesta militante* [στρατευμένη έρευνα] εν μέσω του αγώνα. Συνέβαλαν άμεσα στη δημιουργία του Coordinamento No Green Pass Trieste και ζουν εδώ και μήνες βυθισμένοι σε μια κατάσταση που είναι σίγουρα αντιφατική και δύσκολη στη διαχείριση, αλλά είναι επίσης ταραχώδης, πλούσια και ζωτικής σημασίας. Η περίπτωση της Τεργέστης αποδεικνύει ότι υπήρχαν περιθώρια για παρέμβαση ευθύς εξαρχής, ότι θα ήταν δυνατό να οριοθετηθεί ο κοινός τόπος με σαφήνεια και να αποτραπεί η διαμαρτυρία ενάντια στο πάσο να εκτροχιαστεί.

Προφανώς, μόλις ο αγώνας κέρδισε την εθνική προσοχή, οι φασίστες και οι συνωμοσιολόγοι γκουρού του τύπου QAnon κατέφθασαν στην Τεργέστη από διάφορα μέρη της Ιταλίας. Προσπάθησαν να κερδίσουν έδαφος και τα μέσα ενημέρωσης έκαναν ό,τι μπορούσαν για να τους βοηθήσουν, παίρνοντας τους συνεντεύξεις όλη την ώρα, ακόμα κι αν δεν είχαν καμία σχέση και καμία ιστορία στην πόλη. Προς το παρόν φαίνεται ότι αυτές οι προσπάθειες παρασιτισμού του αγώνα απέτυχαν. Φυσικά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα ακούσετε φαντασιώσεις συνωμοσίας ή ψευδοεπιστημονικά ντελίρια στις διαδηλώσεις. Είναι προφανές ότι μπορείς *επίσης* να ακούσεις και τέτοια.

Γράψατε ότι αυτό που συμβαίνει με τις διαδηλώσεις ενάντια στο πάσο μας δίνει μια ιδέα για το πώς θα είναι οι μελλοντικές κινητοποιήσεις, καθώς και το είδος των προβλημάτων που θα πρέπει να αντιμετωπίσουν και να λύσουν αυτά τα κινήματα στη μεταπανδημική φάση του ύστερου καπιταλισμού – δηλαδή, αν δεν αρκούνται στο να παραμείνουν επουσιώδη κινήματα «γνώμης». Τι εννοείτε με αυτό;

Ειδικά –αν και όχι μόνο– στην Ευρώπη, οι μελλοντικές εξεγέρσεις θα είναι ολοένα και πιο «ακάθαρτες» και τρομακτικές, τουλάχιστον στην αρχή τους. Αυτό ήταν ήδη ξεκάθαρο σε όποιον παρατήρησε τα Κίτρινα Γιλέκα στη Γαλλία

το 2018. Τα πράγματα θα παραμείνουν έτσι όσο το κεφάλαιο, σε μια ιλιγγιώδη επιτάχυνση της *reelle Subsumtion* (πραγματική υπαγωγή), καταβροχθίζει όλο και περισσότερες ζωές, θέτοντας σε κίνδυνο ακόμη και την ύπαρξη προηγούμενων εγγυημένων στρωμάτων της μεσαίας τάξης. Οι αγώνες θα είναι ακάθαρτοι επειδή στα υποκείμενα που θα τους ξεκινήσουν θα απουσιάζει το υπόβαθρο με το οποίο είμαστε εξοικειωμένοι: μνήμη των αγώνων και των κοινωνικών κινήματων των εργαζομένων, ταξική συνείδηση, μια παράδοση κοινωνικής σύγκρουσης στην οικογένεια κ.λπ. Παραδόξως, όμως, η απουσία της μνήμης θα απελευθερώσει αυτούς τους αγώνες από το να ακολουθήσουν προκαθορισμένα πρότυπα. Αυτό είναι κάτι που ο ίδιος ο Τόνι Νέγκρι, σε μια από τις διαφορετικές φάσεις της επεξεργασίας του, διαισθάνθηκε με αόριστο τρόπο. Έγραψε για αυτό σε ένα άρθρο του το 1981 με τίτλο *Erkenntnistheorie: εγκώμιο στην απουσία της μνήμης*.¹²

Οι πρωταγωνιστές των επόμενων κυμάτων κοινωνικής σύγκρουσης θα είναι συχνά «διενοσιολογικοί», δηλαδή χωρισμένοι στη μέση μεταξύ της νέας προλεταριακής –και ακόμη επισφαλούς– κατάστασης τους και μιας υπολειμματικής αστικής νοοτροπίας. Στην αρχή, ακριβώς λόγω του σοκ της υποβάθμισης, θα προσπαθήσουν να καλλιεργήσουν τις μικροαστικές αξίες των περασμένων, τα απομεινάρια του προηγούμενου καθεστώτος τους.

Όπως λέει ο γνωστικός γλωσσολόγος George Lakoff¹³, μπορούμε να μιλήσουμε σε «διενοσιολογικούς» απευθυνόμενοι στο κομμάτι του μυαλού τους που έχουν κοινό με εμάς. Θα πρέπει να «μιλήσουμε» στα δεινά τους από τις νέες υλικές συνθήκες, στα πραγματικά συναισθήματά τους, στην οργή τους ενάντια στο σύστημα. Αν δεν το κάνουμε, μόνο φασίστες και άλλοι αντιδραστικοί θα το κάνουν, απευθυνόμενοι στο άλλο μέρος του μυαλού τους, τη μοχθηρή νοσταλγία για το προνόμιο των λευκών αστών.

Τέτοιες κινητοποιήσεις και καταστάσεις απαιτούν περισσότερη ερμηνευτική προσπάθεια, περισσότερη πολιτική φαντασία και περισσότερη υπομονή. Μόνο με υπομονή, και με την αποκήρυξη της παρόρμησης για άμεση κατηγοριοποίηση των όσων συμβαίνουν, μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα πυροδοτήσουμε χρήσιμες συνθέσεις. Η βιασύνη να κρίνουμε, που είναι χαρακτηριστική των συζητήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είναι αναμφίβολα ο εχθρός μας.

Πώς ταιριάζει το υγειονομικό πάσο στη συνολική διαχείριση της πανδημίας

στην Ιταλία; Πώς αποδομείτε τον λόγο υπέρ του πάσου από μια ριζοσπαστική προοπτική;

Δεν είναι εύκολο να συνοψίσουμε το θέμα για ένα γερμανικό κοινό στον χώρο μιας συνέντευξης. Στα τέλη Φεβρουαρίου 2020, ένα γιγάντιο ξέσπασμα εξερράγη στην πιο βιομηχανοποιημένη και πυκνοκατοικημένη περιοχή της Ιταλίας: την επαρχία του Μπέργκαμο, στη Λομβαρδία. Υπάρχουν εκατοντάδες εργοστάσια διαφόρων μεγεθών εκεί ψηλά, που απασχολούν δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους, οι περισσότεροι από τους οποίους μετακινούνται καθημερινά από το Μπέργκαμο και την υπόλοιπη επαρχία. Οι ειδικοί πρότειναν αμέσως να κλείσει η παραγωγή, να σταματήσουν οι μετακινήσεις και να κηρυχθεί η περιοχή «κόκκινη ζώνη», αλλά η Confindustria, η επίσημη οργάνωση των μεγάλων αφεντικών, πίεσε τους πολιτικούς να μην το αφήσουν να συμβεί. Οι κρίσιμες μέρες πέρασαν σε αδράνεια, έως ότου η μόλυνση βγήκε εκτός ελέγχου και εξαπλώθηκε σε όλα τα αστικά κέντρα της Λομβαρδίας, όπου ζουν περίπου οκτώ εκατομμύρια άνθρωποι. Το σύστημα υγείας της Λομβαρδίας είχε καταστραφεί από δύο δεκαετίες περικοπών και ιδιωτικοποιήσεων και κατέρρευσε μέσα σε λίγες μέρες. Από εκεί, η μόλυνση εξαπλώθηκε στην υπόλοιπη Ιταλία και επιπλέον και στο εξωτερικό.

Σε εκείνο το σημείο, η άρχουσα τάξη, για να κρύψει την ευθύνη της για ό,τι συνέβαινε, έβαλε σε εφαρμογή μια σειρά από υπεκφυγές που βασίζονται στο πιο κλασικό νεοφιλελεύθερο τέχνασμα, ένα στρατήγημα που στο πρόσφατο παρελθόν χρησιμοποιήθηκε για τα περιβαλλοντικά και κλιματικά ζητήματα: μετακύλησαν κάθε ευθύνη για τις μολύνσεις στα άτομα και τις ατομικές συμπεριφορές. Το σύνολο των σκληρών περιορισμών που οι Ιταλοί λανθασμένα αποκαλούν *"il lockdown"* (το lockdown) περιείχε μερικά λογικά μέτρα δίπλα σε πολλά άλλα που ήταν εντελώς ανούσια και ακόμη και αντιπαραγωγικά. Τα μέρη που κινδύνευαν περισσότερο από μόλυνση –εργοστάσια, κέντρα εφοδισμού, εργοστάσια επεξεργασίας κρέατος– παρέμειναν ανοικτά, ενώ αβλαβείς συμπεριφορές, όπως η έξοδος από το σπίτι σας για βόλτα, απαγορεύονταν και τιμωρούνταν. Αστυνομικά ελικόπτερα περιπολούσαν τις παραλίες, drones έβγαιναν στο κυνήγι «παραβατών» σε δάση και βουνά!¹⁴ Η κυβέρνηση πραγματοποίησε μια άχρηστη και παραπλανητική *colpevolizzazione del cittadino*, όπως την αποκάλεσε ο κοινωνιολόγος Andrea Miconi: *ενοχοποίηση του πολίτη*.

Εκείνοι που υπερασπίστηκαν αυτά τα μέτρα «στο όνομα της Επιστήμης» στην πραγματικότητα ενέπνευσαν παράλογους φόβους και αντιεπιστημονικά πιστεύω. Σήμερα είναι επαρκώς τεκμηριωμένο –αλλά ήταν ήδη κατανοητό πριν από ενάμιση χρόνο– ότι η μόλυνση από Sars-Cov-2 σε εξωτερικούς χώρους είναι απίθανη. Σύμφωνα με όλες τις μελέτες, κυμαίνεται από εξαιρετικά απίθανο έως σχεδόν αδύνατο. Ωστόσο, όλες οι συμπεριφορές που η κυβέρνηση και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης αποδιοποίησαν σχετίζονταν με το να είσαι έξω: τζόκινγκ, «περπάτημα χωρίς σκοπό», το να βγάζεις τον σκύλο σου για κατούρημα πολύ συχνά, το να πίνεις μια μπίρα σε κάποια πλατεία κ.λπ. Εν τω μεταξύ, τα κρούσματα σε εργοστάσια εξαφανίστηκαν από το οπτικό πεδίο. Η αποθέωση ήρθε το φθινόπωρο του 2020 με την υποχρεωτική χρήση μάσκας ακόμη και για υπαίθριες δραστηριότητες και απαγόρευση κυκλοφορίας από τις 10 το βράδυ. Και τα δύο μέτρα δεν είχαν επιστημονική βάση.

Ένα τέτοιο επιλεκτικό και μη ισορροπημένο «lockdown» έδωσε την εντύπωση ότι η κυβέρνηση «κάνει κάτι», ενώ άφηνε ανέγγιχτα τα συμφέροντα της Confindustria. Ταυτόχρονα, ήταν μια εξαιρετική ευκαιρία να ενισχυθεί ένας ακόμη μεγαλύτερος καπιταλισμός, αυτός των Big Tech κολοσσών όπως η Amazon, η Google, το Facebook και άλλα παρόμοια.

Το υγειονομικό πάσο συνεχίζει αυτή την πολιτική ενοχοποίησης και την πηγαίνει σε ένα νέο επίπεδο. Απαλλάσσει περαιτέρω την κυβέρνηση από τις ευθύνες της και τροφοδοτεί το σύνδρομο του αποδιοπομπαίου τράγου επιτιθέμενη στους ανθρώπους που τα ιταλικά ΜΜΕ αποκαλούν «No Vax» (Αντιεμβολιαστές κατ' αντιστοιχία στην Ελλάδα). Η εμμονική καμπάνια για τον «No Vax κίνδυνο» (Αντιεμβολιαστικό κίνδυνο) είναι ίσως η πιο εμφανής, εμμονική καμπάνια από την αρχή αυτής της ιστορίας.

Δεν είναι αλήθεια ότι το υγειονομικό πάσο ήταν απαραίτητο για να πειστούν οι άνθρωποι να εμβολιαστούν. Όταν η κυβέρνηση το εισήγαγε για πρώτη φορά, η εκστρατεία εμβολιασμού προχωρούσε ήδη ραγδαία, φτάνοντας κοντά στον εμβολιασμό του 80% του πληθυσμού άνω των 12 ετών. Μεταξύ των εργαζομένων στα σχολεία αυτό το ποσοστό ήταν κοντά στο 90%. Στην υγειονομική περίθαλψη ήταν ακόμη υψηλότερο από αυτό. Μετά από δύο μήνες συνεχιζόμενης παράτασης της υποχρεωτικότητας του υγειονομικού πάσου, βρισκόμαστε ακόμα στα ίδια ποσοστά. Όχι μόνο δεν υπήρχε πραγματικό κίνητρο για εμβολιασμό, αλλά η αλαζονεία της κυβέρνησης

απλώς ενίσχυσε την αντίσταση. Εκατομμύρια άνθρωποι που δεν έχουν κάνει τίποτα παράνομο (καθώς το ίδιο το εμβόλιο κατά του Covid δεν είναι υποχρεωτικό) τιμωρούνται μέσω αυτού του υποχρεωτικού υγειονομικού πάσου με κοινωνική απομόνωση ή απώλεια εργασίας, ένα τέχνασμα που δίνει στα αφεντικά έναν άνευ προηγουμένου έλεγχο στους εργαζόμενους και τις εργασιακές συνθήκες.

Τους τελευταίους είκοσι μήνες, πολλοί «ριζοσπάστες» –που μερικές φορές ακούγονταν και φαινόταν ακόμη πιο φοβισμένοι από τον μέσο Ιταλό, με τη μόνη διαφορά ότι αυτοί οι «ριζοσπάστες» αποκαλούσαν τον φόβο τους να πεθάνουν «αλτρουισμό»– εγκατέλειψαν την κριτική κάθε επιλογής της κυβέρνησης. Μίλησαν μόνο για τον ιό. Ο ιός, ο ιός, ο ιός. Αυτός είναι ο λόγος που τώρα δεν μπορούν να την επικρίνουν για το υγειονομικό πάσο. Πράγματι, πολλοί από αυτούς την υπερασπίζονται, υιοθετώντας ακριβώς την ίδια θέση με την Confindustria, τον Ντράγκι και ολόκληρη την άρχουσα τάξη. Μια άρχουσα τάξη που είναι πραγματικά υπεύθυνη για σχεδόν 130.000 θανάτους και την περιττή θλίψη, τα ψυχολογικά συντρίμια και την οικονομική καταστροφή εκατομμυρίων ζώων.

Ευτυχώς, ένα άλλο κομμάτι της αριστεράς και των κοινωνικών κινημάτων τίνανε τη μακρά ύπωση και συνειδητοποίησε τη λογική αυτού που επιδίωκε η κυβέρνηση.

As επιστρέψουμε στις πλατείες: σύμφωνα με το κυρίαρχο αφήγημα, «ίσως να μην είναι όλοι τους φασίστες, αλλά όλοι είναι επικίνδυνοι αντιεμβολιαστές και συνωμοσιολόγοι». Οι σχολιαστές με τη μεγαλύτερη «κατανόηση» λένε: «πρέπει να πείσουμε αυτούς τους ανθρώπους, να τους εξηγήσουμε την κατάσταση, να τους παρακινήσουμε να εμβολιαστούν και να δεχτούν το πάσο». Τι είναι λάθος με αυτό το σκεπτικό, εκτός από το γεγονός ότι πολλοί άνθρωποι εξακολουθούν να μην καταλαβαίνουν –ή προσποιούνται ότι δεν καταλαβαίνουν– τη διαφορά μεταξύ της άρνησης του εμβολίου και της άρνησης του υγειονομικού πάσου;

Πρέπει να κάνουμε διάκριση μεταξύ του ίδιου του εμβολίου και της εμβολιαστικής *πολιτικής*. Η τελευταία αφορά τον τρόπο με τον οποίο τα εμβόλια κατά του Covid παράγονται, διατίθενται στο εμπόριο, νομιμοποιούνται και χορηγούνται. Δεν είμαστε σε θέση να κάνουμε ειδικές επιστημονικές και

φαρμακολογικές συζητήσεις σχετικά με το εμβόλιο, αλλά μπορούμε να επικρίνουμε πτυχές της εκστρατείας εμβολιασμού, επειδή αυτό είναι ένα πολιτικό ζήτημα. Πολλές αποφάσεις που πήρε η κυβέρνηση δεν ήταν καθόλου επιστημονικές, αλλά ήταν καθαρά πολιτικές. Συχνά το σκεπτικό ήταν αποκλειστικά προπαγανδιστικό.

Όταν ένας έφηβος πέθανε από θρόμβωση στη Γένοβα μετά την πρώτη δόση του AstraZeneca, η CTS (η Τεχνο-Επιστημονική Επιτροπή που διορίστηκε από την κυβέρνηση) πρότεινε να δοθεί η δεύτερη δόση με άλλο εμβόλιο, είτε Pfizer είτε Moderna. Δήλωσαν μάλιστα, χωρίς καμία απολύτως μελέτη επί του θέματος, ότι ο «ετερόλογος» εμβολιασμός ήταν ακόμη καλύτερος από τον άλλο. Λοιπόν, αν είναι καλύτερα, τότε γιατί δεν είναι όλοι οι εμβολιασμοί έτσι; Σύντομα κατόπιν, άλλαξαν γραμμή και δήλωσαν ότι η επιλογή της μάρκας εμβολίου για τη δεύτερη δόση του εμβολιασμού εναπόκειται στον κάθε πολίτη. Λες και ο τελευταίος ήταν ειδικός στην ανοσολογία.

Εν τω μεταξύ, η ηλικία για τον εμβολιασμό με το AstraZeneca πήγε από «κάτω των 55» σε «κάτω των 65» και τελικά σε «άνω των 65». Γιατί; Επειδή είχαν πραγματοποιήσει την κλινική δοκιμή σε άτομα κάτω των 55 ετών, αλλά όταν παρατήρησαν ότι σε αυτήν την ηλικιακή ομάδα το εμβόλιο θα μπορούσε να έχει παρενέργειες –για παράδειγμα, σε γυναίκες που χρησιμοποιούν ορμονικά αντισυλληπτικά– αποφάσισαν να αυξήσουν την ηλικία. Όλα αυτά έγιναν αυτοσχεδιαστικά, χωρίς καμία μελέτη επί του θέματος.

Και πάλι: πρώτα το διάστημα μεταξύ των δύο εμβολιασμών της Pfizer πέρασε από τις τρεις στις έξι εβδομάδες, ενάντια στις ίδιες τις συστάσεις του κατασκευαστή, κατόπιν τα πάντα άλλαξαν ξανά: τώρα εναπόκειται σε κάθε ιταλική περιοχή να καθορίσει πόσες ημέρες έπρεπε να περάσουν. Σήμερα στην Καμπανία σου δίνουν τη δεύτερη δόση μετά από 30 ημέρες, στην Τοσκάνη μετά από 42 ημέρες.

Τελευταίο παράδειγμα: στην αρχή το υγειονομικό πάσο ίσχυε για 270 ημέρες (εννέα μήνες) αρχής γενομένης από την ημέρα που ολοκληρώθηκε ο εμβολιασμός, αργότερα επεκτάθηκε η ισχύς στον ένα χρόνο. Γιατί; Αποδείχθηκε ότι η ανοσοποίηση του εμβολίου διήρκεσε περισσότερο από το αναμενόμενο; Καθόλου. Η απόφαση ήταν πολιτική και χρησίμευσε για να κερδίσει χρόνο. Οι περισσότεροι εργαζόμενοι στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης –γιατροί, νοσηλευτές, υπάλληλοι και καθαρίστριες νοσοκομείων– εμβολιάστηκαν τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο του 2021, πράγμα

που σημαίνει ότι τα πάσα τους θα είχαν λήξει τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο, προκαλώντας μια ενοχλητική κατάσταση.

Είμαστε υπέρ των εμβολίων και λάβαμε τις δύο δόσεις Pfizer, αλλά καταλαβαίνουμε γιατί άλλοι άνθρωποι αρνούνται να το κάνουν, δεδομένης της σχισμογενετικής επικοινωνίας, της αλαζονείας, του φωτιστέφανου της αναξιοπιστίας που περιβάλλει την κυβέρνηση, έξω από τις αστικές φούσκες όπου οι άνθρωποι υποστηρίζουν τον Ντράγκι. Καθιστώντας το πάσο υποχρεωτικό για την εργασία και την πρόσβαση σε κάθε είδους υπηρεσίες και δραστηριότητες, η κυβέρνηση εισήγαγε μια *de facto* υποχρεωτικότητα του εμβολίου. Το εμβόλιο είναι προαιρετικό, ναι, αλλά αν δεν κάνετε αυτήν την επιλογή, η κυβέρνηση θα κάνει τη ζωή σας αδύνατη. Πολλοί άνθρωποι αρνήθηκαν να υπακούσουν. Μετά από όλα αυτά που έγιναν, δεν πιστεύουν πλέον τις αρχές. Υπάρχει μια κρίση νομιμοποίησης, μια γενικευμένη δυσπιστία για τους θεσμούς, μια δυσπιστία σε ό,τι λένε οι πολιτικοί και τα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης. Τα τελευταία χρόνια, σχεδόν ο μισός πληθυσμός παραιτήθηκε απ' το να ψηφίζει, δεν δίνει πλέον δεκάρα σχετικά με τη συμμετοχή στη λειτουργία της πολιτικής μηχανής.

Μια τέτοια δυσπιστία έχει γερά θεμέλια, όχι μόνο στην εγκληματική διαχείριση της πανδημίας, αλλά γενικότερα σε ένα γεγονός που οι σύντροφοί μας που υπέκυψαν στον πιο τυφλό *επιστημονισμό*¹⁵ τώρα αρνούνται: σε μια καπιταλιστική κοινωνία, η ιατρική λειτουργεί σύμφωνα με την καπιταλιστική λογική. Οι αντιεμβολιαστές βγάζουν παράλογα συμπεράσματα από αυτή την υπόθεση; Ναι, το κάνουν, αλλά η υπόθεση δεν εξαφανίζεται εξαιτίας αυτού.

Για όλους αυτούς τους λόγους, αρνούμαστε να απορρίψουμε τις απόψεις εκείνων που δεν θέλουν να εμβολιαστούν, ακόμα κι αν κάναμε διαφορετική επιλογή· ούτε θεωρούμε αυτούς τους ανθρώπους, όπως φαίνεται να κάνουν πολλοί «αριστεροί», εχθρούς μας περισσότερο από την άρχουσα τάξη που μας έφερε όλους σε αυτή την κατάσταση.

Προφανώς, όταν οι αντιεμβολιαστές ξεστομίζουν βλακείες και διαδίδουν ψεύτικες ειδήσεις και φαντασιώσεις συνωμοσίας, τις διαψεύδουμε στο βαθμό που μπορούμε να το κάνουμε, όπως έκανε ο Wu Ming 1 στο βιβλίο *του La Q di Qomplotto* (Το Σ της Συνωμοσίας). Αυτό που *δεν θα κάνουμε* είναι να ενώσουμε αυτούς που ξεσηκώνουν πλήθη ενάντια στον «Αντιεμβολιαστή» αποδιοπομπαίο τράγο. Είμαστε αντίθετοι σε αυτή την εκστρατεία μίσους, η οποία εξυπηρετεί μόνο την απαλλαγή της κυβέρνησης και των αφεντικών.

Για άλλη μια φορά, δεν χρειάζεται να είναι κανείς ενάντια στα εμβόλια για να κατανοήσει ένα βασικό γεγονός: εστιάζοντας μόνο στο εμβόλιο (σαν να ήταν η άφιξη του ιππικού) έχει βοηθήσει να απωθηθούν τα δομικά αίτια της πανδημίας, οι επιπτώσεις της, και η διαχείρισή της κάτω από την ταμπέλα της έκτακτης ανάγκης που έχει διαμορφώσει για κάποιο διάστημα τη λογική της σύγχρονης καπιταλιστικής διακυβέρνησης. Το σύστημα υγειονομικής μας περίθαλψης σταδιακά διαλύθηκε, ιδιωτικοποιήθηκε και κατέστη ακατάλληλο για να αντέξει οποιαδήποτε κρίσιμη κατάσταση, αλλά όταν κατέφθασε το εμβόλιο, κανείς δεν μίλησε για αντιστροφή αυτής της πορείας διάλυσης του συστήματος.

Αναφέρατε το *La Q di Qomplotto*, ένα βιβλίο στο οποίο ένας από εσάς, ο Wu Ming 1, ανατέμνει τη «συνωμοσιολογία» αναζητώντας τους «πυρήνες αλήθειας» της. Μπορείτε να εξηγήσετε εν συντομία αυτή την έννοια και πώς εφαρμόζεται στην κατάσταση της πανδημίας;

Στη μαζική και εγκάρσια διάχυση των φαντασιώσεων συνωμοσίας –συμπεριλαμβανομένων των φαντασιώσεων για το θέμα των εμβολίων– εντοπίζουμε την έκφραση μιας αδιαθεσίας, μιας δυσaréσκειας, μιας συγκεχυμένης επίγνωσης ότι η καπιταλιστική κοινωνία είναι αβίωτη, απανθρωπιστική, αλλοτριωτική. Αυτά είναι αυτά που αναφέρουμε ως «πυρήνες αλήθειας» και είναι αμφότερες έννοιες μιας πιο γενικής και πιο συγκεκριμένης αλήθειας.

Ακόμη και το QAnon έχει κάποια αλήθεια στον πυρήνα του: το σύστημα είναι πράγματι τερατώδες και το Δημοκρατικό Κόμμα στις ΗΠΑ πραγματικά εξυπηρετεί τα συμφέροντα μιας απεχθούς ελίτ. Το γεγονός ότι από αυτές τις υποθέσεις και τις διαισθήσεις, αντί να καταλήξουν σε μια συνεπή αντικαπιταλιστική συνείδηση, αντιθέτως δημιουργούν την πίστη σε μια μυστική κοινωνία αιματοβαμμένων παιδόφιλων σατανιστών που κρατούν εκατομμύρια παιδιά σκλαβωμένα σε υπόγεια είναι ένα τεράστιο πρόβλημα, αλλά, και πάλι, οι πυρήνες της αλήθειας δεν εξαφανίζονται εξαιτίας αυτού. Θα μπορούσαμε να περιγράψουμε το QAnon ως μια *ασυνείδητη αλληγορία* και *ακούσια παρωδία* της αντικαπιταλιστικής κριτικής.

Με τον όρο πυρήνες αλήθειας εννοούμε γενικές παραδοχές, κολοβές διαισθήσεις, ακαθόριστη δυσaréσκεια, ανεπεξέργαστα ξεσπάσματα θυμού που οφείλονται στην ασθένεια του να ζεις στην καπιταλιστική κοινωνία. Και

αν μπορούμε να τα βρούμε στο QAnon, μπορούμε να τα βρούμε *a fortiori* (κατά μείζονα λόγο) στον αντιεμβολιασμό. Είναι οι ίδιοι πυρήνες από τους οποίους στο παρελθόν αναπτύχθηκαν οι καλύτερες πτυχές μιας αντικαπιταλιστικής κριτικής της ιατρικής, από τον Ιβάν Ίλιτς μέχρι τον Φράνκο Μπασάλια και την Φράνκα Ονάρο Μπασάλια, από τον Μισέλ Φουκώ μέχρι το γερμανικό SPK¹⁶, από τον Φελίξ Γκουσατάρι μέχρι τη βρετανική αντιψυχιατρική.

Η υποταγή της ιατρικής στην αναζήτηση κέρδους, η νοσηρή σχέση ιατρικής και κεφαλαίου, η εξάρτηση της ιατροφαρμακευτικής έρευνας από μεγάλες εταιρείες, η αυξανόμενη γραφειοκρατία και αποπροσωποποίηση της περίθαλψης, η έλλειψη εμπιστοσύνης στο σύστημα υγείας μετά από μακρά σειρά των σκανδάλων... Αυτά είναι, ή θα έπρεπε να είναι, τα θέματά *μας*, αντικαπιταλιστικά θέματα, αλλά ποτέ δεν θα αναχαιτίσουμε αυτή τη δυσσέσκεια –και κατ' επέκταση, δεν θα τη μετατοπίσουμε σε πιο λογικές και γόνιμες κατευθύνσεις– όσο αρνούμαστε να τη δούμε και αρκούμαστε με ικανοποίηση να αντιμετωπίζουμε αυτούς που την εκφράζουν ως εχθρούς μας. Με αυτό τον τρόπο, αυτοποβιβάζομαστε σε θυρωρούς του συστήματος, υπερασπιστές του status quo (καθεστηκυίας τάξης), και αφήνουμε το πεδίο ανοικτό σε λαμόγια και φασίστες.

Στη συνέχεια, υπάρχουν οι πυρήνες μίας ακόμη πιο συγκεκριμένης αλήθειας, εκείνων που αφορούν την πολιτική διαχείριση της πανδημίας: όλα τα ψέματα που λέει η κυβέρνηση, όλος ο τρόμος και ο συναισθηματικός εκβιασμός, όλη η κατάφωρη παραπληροφόρηση που συνοδεύει την εκστρατεία εμβολιασμού.

Πώς μπορούν οι αντικαπιταλιστές να αντιδράσουν στη συνωμοσιολογία χωρίς αλαζονεία, ενοχοποίηση, χλευασμό ή πατερναλισμό;

Είμαστε αντίθετοι στην τυπική προσέγγιση της συνωμοσιολογίας, δηλαδή στην *ιδεαλιστική* (με τη φιλοσοφική έννοια του όρου) φιλελεύθερη και επιστημονική προσέγγιση. Σε αυτό το πλαίσιο, οι κοινωνικές τάξεις, οι κοινωνικές σχέσεις, οι δομές εξουσίας, οι αντιφάσεις του συστήματος, εν συντομία όλες οι συλλογικές δυναμικές εξαφανίζονται, που σημαίνει: *οι υλικές συνθήκες της συνωμοσιολογίας* εξαφανίζονται. Σε μια κλασική *ροβινσωνιάδα*, όπως συνήθιζε να αποκαλεί αυτού του είδους την αφήγηση ο Μαρξ, απομένει μόνο ο μεμονωμένος «συνωμοσιολόγος θεωρητικός», ένας

χαρακτήρας τον οποίο, ανάλογα με τις εκάστοτε προτιμήσεις, μπορώ είτε να διασύρω είτε να ανακαλέσω στη λογική ή και τα δύο ταυτοχρόνως, ωστόσο πάντοτε στο αφηρημένο πλαίσιο της «μάχης μεταξύ ιδεών». Αυτή είναι η προσέγγιση που ο Wu Ming 1 επικρίνει σκληρά στο *La Q di Qomplotto*.

Μόνο νέα κινήματα, νέες συλλογικές αλληλοσυσχετίσεις μπορούν να αποτρέψουν ατομικές και φυλετικές παρεκτροπές στην συνωμοσιολογία, ανακτώντας τους χώρους που αφήσαμε άδειους και που οι φαντασιώσεις συνωμοσίας έχουν γεμίσει.

Όταν οι αγώνες ξεσπούν και *αγγίζουν το πραγματικό*, δηλαδή όταν επιτίθενται στο σύστημα στην πραγματική του λειτουργία, «το καλό χρήμα διώχνει το κακό»¹⁷. Κατά πάσα πιθανότητα, εκείνοι οι Ιταλοί εργάτες που επανειλημμένα κατέβηκαν σε απεργία, που κατέλαβαν αποθήκες logistics και εμπόδισαν την κυκλοφορία των εμπορευμάτων πλάι πλάι με τους μετανάστες συντρόφους τους –συνά ανακαλύπτοντας στην πορεία ότι οι τελευταίοι ήταν από τις πιο ριζοσπαστικές και αποφασιστικές ομάδες εκεί γύρω– έγιναν πολύ λιγότερο ευαίσθητοι σε μαλακίες όπως η Μεγάλη Αντικατάσταση και άλλες ξενοφοβικές φαντασιώσεις.

Το αποτέλεσμα της συνωμοσιολογίας είναι να εκτρέπει τη δυσарέσκεια και να διοχετεύει δυνητικά επαναστατικές ενέργειες σε μέρη όπου διασκορπίζονται ή, χειρότερα, καταλήγουν να τροφοδοτούν αντιδραστικά έργα. Αυτός είναι ο λόγος που, όπως λέει ο υπότιτλος του βιβλίου, «οι συνωμοσιολογικές φαντασιώσεις υπερασπίζονται το σύστημα», γιατί τελικά είναι «αφηγήματα αντιπερισπασμού»¹⁸. Αλλά δεν θα είχαν καμία επιτυχία, δεν θα εξαπλώνονταν καθόλου, αν δεν σχηματίζονταν γύρω από πυρήνες αλήθειας.

Αν αυτά τα χρόνια οι συνωμοσιολογικές φαντασιώσεις φαίνεται να κυριαρχούν σε πολλούς τομείς, αυτό οφείλεται στο ότι αυτοί οι τομείς έμειναν άδαιοι. Όταν όμως ξεσπούν πραγματικοί αγώνες, η συνωμοσιολογία εκθρονίζεται. Δεν εξαφανίζεται (*ποτέ* δεν θα εξαφανιστεί), αλλά ξεθωριάζει στο παρασκήνιο. Ακόμα κι αν καλλιεργώ μια συνωμοσιολογική φαντασίωση για τους Ερπετοειδείς, την παραμερίζω υπέρ της συγκεκριμένης εμπειρίας του να πολεμάω δίπλα σε ανθρώπους που δεν θέλουν να ακούσουν για τους Ερπετοειδείς αλλά μοιράζονται την κατάστασή μου, τα ενδιαφέροντά μου, τους στόχους μου.

Οι σύντροφοι που, μέσα σε χίλιες δυσκολίες, παρεμβαίνουν στην κινητοποίηση Όχι Στο Πάσο, δεν ξεκίνησαν από μια απριωριστική ανάγνωση, δεν

σκέφτηκαν να τα λύσουν όλα με μικρές προτάσεις στο Twitter: άρχισαν να κάνουν πολιτική δουλειά σε αυτή την κατάσταση, επιδιώκοντας την αντίφαση μάλλον παρά αποφεύγοντας ή παρακάμπτοντάς την. Αυτό που προσπαθούν να κάνουν αυτοί οι σύντροφοι είναι να δουλέψουν πάνω στον «διενημοσιολογικότητα» των ανθρώπων που διαμαρτύρονται. Πολλά πράγματα τους ενώνουν μαζί μας: η ιδέα ότι το σύστημα είναι χάλια, ότι οι κυρίαρχες αφηγήσεις είναι απατηλές, ότι το κόστος της πανδημίας πληρώνεται από τους λιγότερο ισχυρούς ανάμεσά μας, κ.λπ. Άλλα πράγματα τους *χωρίζουν* από εμάς: οι ψευδο-εξηγήσεις που αποδέχονται για όλα αυτά, τα αντιδραστικά συμπεράσματα στα οποία καταλήγουν συχνά, οι αποδιοπομπαίοι τράγοι και οι φανταστικοί χαρακτήρες που επιλέγουν (η Cabal, οι Ερπετοειδής κ.λπ.). Πρέπει να βρούμε έναν τρόπο να μιλήσουμε στο *σημείο τομής* ανάμεσα σε αυτούς και εμάς, στο «μισό» της νοοτροπίας τους που είναι πιο κοντά στη δική μας. Όλα τα υπόλοιπα απορρέουν από εκεί. Είναι σαν το Τάι Τσι Τσουάν: μπορείτε να εκτελέσετε τις «φόρμες», τις μεγάλες και περίπλοκες ακολουθίες κινήσεων, μόνο εάν η στάση σας είναι ακλόνητη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
Σχετικά με τον Μεταπανδημικό Κλιματικό Ακτιβισμό
του Wu Ming 1

Πρέπει να είμαστε όλο και πιο προσεκτικοί στο *πώς* θα παλέψουμε για το κλίμα. Αυτό που γράφει ο Andreas Malm στο *How To Blow Up A Pipeline* (Πώς να ανατινάξετε έναν αγωγό) είναι σωστό: ένα μεγάλο πρόβλημα του κλιματικού κινήματος είναι ότι υπήρξε πολύ αξιοσέβαστο, πολύ «σεμνό», πολύ πιστό σε μια ορισμένη επιτακτική ανάγκη, υπερβολικά συμμορφωμένο με κανόνες που δεν του προσέφεραν την αυτονομία του. Μετά την κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω του Covid, υπάρχει ο κίνδυνος να γίνει ακόμη περισσότερο έτσι.

Από την παραπλανητική διαχείριση της πανδημίας, και ειδικά από το έλλειμμα κριτικής απάντησης σε μια τέτοια διαχείριση, η άρχουσα τάξη πήρε ένα πλήθος μαθημάτων. Εμείς, από την άλλη, έχουμε μάθει πολύ λίγα.

Η μετάθεση της ευθύνης από την άρχουσα τάξη προς τα κάτω ήταν ήδη η πρακτική της στο παρελθόν, με έμφαση στις ατομικές επιλογές των καταναλωτών (σε βάρος της συλλογικής δράσης και της συστημικής αλλαγής) ή με μορφές *οπισθοδρομικής οικοφορολογίας* όπως η αύξηση του φόρου στο καύσιμο TICPE που πυροδότησε τις διαμαρτυρίες των Κίτρινων Γιλέκων στη Γαλλία.

Τώρα ο εχθρός γνωρίζει ότι η μετάθεση μπορεί να είναι πιο αποτελεσματική χάρη σε ένα μείγμα αυταρχισμού, πατερναλισμού και αφηγήσεων μετάνοιας και εξιλέωσης που μπολιάζονται στο κοινωνικό σώμα. Η έκτακτη ανάγκη ως μέθοδος διακυβέρνησης λειτουργεί καλύτερα εάν εγώ, ο πολίτης, εσωτερικεύσω ένα αίσθημα ενοχής και πείσω τον εαυτό μου ότι πρέπει να μεταμεληθώ «για το καλό των άλλων», να υπακούω στην εξουσία «για να σώσω τους άλλους», ακόμη και να υιοθετώ συμπεριφορές «ως υπενθύμιση

στον εαυτό μου» και «από σεβασμό προς τους άλλους». Αυτό δικαιολογούσε τον κατ' οίκον περιορισμό και τη δαιμονοποίηση όλων των υπαίθριων δραστηριοτήτων ενώ τα εργοστάσια συνέχιζαν να λειτουργούν, την υποχρέωση να φοράς μάσκα σε εξωτερικούς χώρους, παρόλο που η μόλυνση σε τέτοιες συνθήκες είναι σχεδόν αδύνατη, την απαγόρευση κυκλοφορίας που «δεν έχει επιστημονικό λόγο, αλλά εξυπηρετεί στο να μας θυμίζει ότι πρέπει να κάνουμε θυσίες» (αυτό είπε η ιολόγος Antonella Viola στις 4 Νοεμβρίου του 2020), το υγειονομικό πάσο με όλες τις ασυμφωνίες του... *Il faut*, για άλλη μια φορά, *défendre la société*.¹⁹

Η «κοινωνία» που πρέπει να υπερασπιζόμαστε με πειθαρχία και υπακοή είναι η καπιταλιστική κοινωνία, δηλαδή η Οικονομία. Αυτός ο μεγάλος «κίβδηλος συνεταιρισμός» του οποίου είμαστε όλοι μέλη-υπάλληλοι είναι σαν τον πρωταγωνιστή του *Ballata dell'amore cieco* (Μπαλάντα της Τυφλής Αγάπης) του Fabrizio De Andrè: για να αποδείξεις ότι την αγάπης πρέπει να ευνοχιστείς και να αυτοθυσιαστείς, *τραλαλαλαλλά τραλαλαλερού*. Το νέο είναι ότι τώρα σας ζητούν να το κάνετε για το κλίμα. Για τη «βιωσιμότητα». Γιατί «η μετάβαση έχει κόστος» και πρέπει να το πληρώσεις. Πρέπει να το πληρώσεις γιατί φταις εσύ και επομένως, γλυκιά μου, *«αν με αγαπάς, κόψε τις τέσσερις φλέβες στους καρπούς σου.»*

Αυτός είναι επίσης ο λόγος που όσοι καταγγέλλουν τη «δικτατορία της υγείας» κάνουν λάθος: πιστεύουν ότι το θέμα ήταν το *περιεχόμενο* της έκτακτου ανάγκης, ενώ το σύστημα συνεχίζει να πειραματίζεται με τη *μορφή* της. Ευθύς αμέσως το αποτέλεσμα επιτευχθεί, ευθύς αμέσως το σύστημα ανακτάσει την ομοιόστασή του²⁰, μπορεί να προχωρήσει πέρα από την πανδημοκεντρική αφήγηση. Στην Ιταλία, όπου οι συνέπειες του ισοκεντρισμού επιμένουν περισσότερο από αλλού, αυτό το «κενό» εξακολουθεί να είναι δύσκολο να παρατηρηθεί, αλλά θα συμβεί επίσης και εδώ.

Τώρα, γνωρίζουμε πολύ καλά ότι κατά τη διάρκεια της έκτακτης ανάγκης της πανδημίας, ήταν οι νεότερες γενιές, αυτές που απομονώθηκαν περισσότερο, αναθεματίστηκαν, νηπιοποιήθηκαν και εκφοβίστηκαν ώστε να σεβαστούν τους κανόνες. Οι ίδιοι άνθρωποι που, σε μεγάλη πλειοψηφία, είναι παρόντες στα κινήματα γύρω από το κλίμα. Όταν οι σειρήνες του κεφαλαίου τραγουδήσουν τα τραγούδια της οικοθυσίας, θα χρειαστούν ωτοασπίδες σαν αυτές του Οδυσσέα.

Ένα τραγούδι που μπορεί να έχει χίλιες διασκευές και αναδιατάξεις, ανά-

λογα με τα πολιτιστικά υποστρώματα: οικοφασισμός, οικοσταλινισμός, προτεσταντική οικο-ολιγάρκεια, οικοκαθολικισμός με απόηχους της Αντιμεταρρυθμίσις, οικοδικαιοσύνη εστιασμένη στον «οικοσεβασμό» κ.ο.κ.

Πρέπει όλοι να αναλογιστούμε τη δήλωση του Μάριο Ντράγκι, όπως αναφέρθηκε από τις ιταλικές εφημερίδες στις 21 Σεπτεμβρίου: «Η κλιματική έκτακτη ανάγκη είναι σαν την πανδημία». Στο επίπεδο της ομοιότητας του συστήματος, αυτό σημαίνει: θα διαχειριστούμε το κλίμα με τον ίδιο τρόπο που διαχειριστήκαμε την πανδημία, δηλαδή ρίχνοντας όλη την ευθύνη σε εσάς – και πολλοί από εσάς θα χαρούν πολύ να την αναλάβουν.

Μπολόνια, 25-28 Οκτωβρίου

(οι σημειώσεις προστέθηκαν 4-5 Νοεμβρίου 2021)

¹ «Ιοκεντρισμός. Ένα σύνολο γνωστικών προκαταλήψεων και λογικών σφαλμάτων που διαστρεβλώνουν την αντίληψη της έκτακτης ανάγκης Covid. Η πρώτη εντύπωση που αποκτήθηκε σε μια στιγμή έντονου άγχους και φόβου –«ο ιός θα μας σκοτώσει όλους!»– επιμένει και σκληραίνει: όλη η σκέψη αιχμαλωτίζεται αναπόφευκτα από τον ιό και την κυκλοφορία του, όλη η συλλογιστική περιστρέφεται γύρω από την πιθανότητα μετάδοσης, ενώ κάθε κίνδυνος εκτός από τη μετάδοση περνά στο παρασκήνιο. Στην ιοκεντρική σκέψη: (α) Ο ιός δεν είναι ένα έναυσμα αλλά η κύρια, αν όχι η μοναδική, αιτία των προβλημάτων που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της επιδημίας. Ο ιός είναι ο υπέρτατος εκθρόνος, συχνά περιγράφεται με ένα ανθρωποκεντρικό τρόπο, σαν να είναι προικισμένος με υποκειμενικότητα και κακές προθέσεις. (β) η επείγουσα ανάγκη περιορισμού του ιού επισκιάζει όλες τις υπόλοιπες ανάγκες και όλα τα υπόλοιπα δικαιώματα, και δικαιολογεί όλα τα μέτρα, ακόμη και εκείνα των οποίων ο συνολικός αντίκτυπος στην κοινωνία και τη συλλογική υγεία θα μπορούσε να αποδειχθεί πιο σοβαρός από εκείνον της ίδιας της επιδημίας.» (Wu Ming 1, *La Q di Qomplotto*, Alegre, 2021, 329-330)

² Με τον όρο «μεταπανδημία» εννοούμε μετά την έναρξη της πανδημίας, όχι μετά το τέλος της. Η πανδημία δεν έχει τελειώσει, αλλά ο τρόπος διαχείρισής της από κυβερνήσεις και υπερεθνικούς θεσμούς έχει ήδη αλλάξει το πλαίσιο μέσα στο οποίο διεξάγονται οι αγώνες.

³ [Σ.τ.Μ.] Αναγωγή στον Χίτλερ. Το *reductio ad Hitlerum* επινοήθηκε από τον Leo Strauss το 1953, δανείζεται το όνομά του από τον όρο που χρησιμοποιείται στη λογική που ονομάζεται *reductio ad absurdum* (εις άτοπον απαγωγή). Προσπάθεια ακύρωσης του αντίπαλου επιχειρήματος μέσω της αναγωγής του στις ναζιστικές ιδέες και την καλλιέργεια της ενοχής.

⁴ Το φθινόπωρο του 1969 το κύμα των γενικών απεργιών και των μεγάλων διαδηλώσεων των εργαζομένων στα εργοστάσια για την ανανέωση των συμβάσεων τους ονομάστηκε «l'Autunno caldo», θερμό φθινόπωρο. Έκτοτε, η φράση έγινε συντομογραφία για την πιθανή έκρηξη κοινωνικών αγώνων μετά τις καλοκαιρινές διακοπές, όταν εργάτες και φοιτητές επιστρέφουν από τις διακοπές τους: «Υπάρχει κίνδυνος να είναι ένα καυτό φθινόπωρο».

⁵ Η τήση να γελοιοποιούνται οι άνθρωποι που κινητοποιούνται για πρώτη φορά ρωτώντας «πού ήταν όλοι αυτοί οι άνθρωποι όταν διαδηλώναμε ενάντια σε αυτό και ενάντια σε εκείνο;», μπορεί να ερμηνευτεί με πολλούς τρόπους: (α) Είναι μια υπεργενικευμένη μερική αλήθεια, καθώς όσοι αναλαμβάνουν δράση στις πλατείες δεν είναι μόνο «πρωτόρηδες», αλλά περιλαμβάνουν επίσης πολλούς ανθρώπους που συμμετείχαν σε προηγούμενους αγώνες, ανθρώπους που, αν έρθουν αντιμέτωποι με την ερώτηση «πού ήσουν;» θα μπορούσαν εύκολα να απαντήσουν: «Ήμουν στους δρόμους. Μέχρι πριν λίγο καιρό ήσουν κι εσύ εκεί. Πού είσαι τώρα; (β) Είναι μια επιβεβαίωση ταυτότητας και ιδιοκτησίας: «οι διαδηλώσεις είναι παραδοσιακά το δικό μας πεδίο, *casa nostra*, ήμασταν εκεί πρώτοι!», λέει ο «καλός αριστερός». Ωστόσο, οι δρόμοι δεν είναι ιδιοκτησία κανενός. Δεν ανήκουν σε κανέναν παρά μόνο σε αυτούς που τους παίρνουν. Και οι «καλοί αριστεροί» τους άφησαν άδειους: (γ) Είναι μια εκδήλωση σνομπισμού απέναντι σε μια κινητοποίηση

που δεν έχει «προγόνους» και δεν μπορεί να αποκρυπτογραφηθεί σύμφωνα με τις συνθήκες παραμέτρους: (δ) Είναι ο πιο γρήγορος τρόπος για να υποβαθμίσεις μια κινητοποίηση που αντιπαραθέτει στον «καλό αριστερό» αντιφάσεις που δεν έχει καμία επιθυμία (ούτε ικανότητα) να αντιμετωπίσει: (ε) Είναι ένας τρόπος για να φιμώσει κανείς την κακή του συνείδηση: η άκριτη προσκόλληση στη διαχείριση της πανδημίας ώθησε αυτούς τους ανθρώπους σε πλήρη υποτέλεια και παθητικότητα: «As το αφήσουμε σε αυτούς που σώζουν τη ζωή μας». Τώρα το παθητικό υποκείμενο έχει μισοσυνειδητοποιήσει ότι θα υπήρχαν καλοί λόγοι για να βγει στους δρόμους, καθώς οι πολιτικές του Ντράγκι αυξάνουν τις ανισότητες, αλλά είναι δύσκολο να αποτινάξει δύο χρόνια παθητικότητας και φόβου, έτσι οι «καλοί αριστεροί» μπναισκούν απέναντι στους ίδιους τους εαυτούς και ενάντια στους διαδελωτές που τους υπενθυμίζουν την παθητικότητά τους.

⁶ Αρχικά δημοσιεύθηκε ως Εισαγωγή στην ιταλική έκδοση των συγκεντρωμένων γραπτών της Αόρατης Επιτροπής: Comitato Invisibile, *L'insurrezione che viene | Ai nostri amici | Adesso*, Not, Ρώμη 2019. Μεταφράστηκε στα αγγλικά ως "Beautiful Like an Impure Insurrection", διαδικτυακά [εδώ](#).

⁷ Το Ende Gelände [«Σταματά εδώ»] είναι ένα γερμανικό κίνημα γνωστό ιδιαίτερα για την οργάνωση μαζικών καταλήψεων ανθρακωρυχείων. www.ende-gelaende.org

⁸ Για πληροφορίες σχετικά με το ιταλικό κίνημα No-TAV, δείτε το βιβλίο του Wu Ming 1 *Un viaggio che non promettiamo breve: 25 anni di lotte No Tav* (Einaudi, Τορίνο 2016. Μια σύντομη παρουσίαση στα αγγλικά βρίσκεται [εδώ](#)) και την ομιλία του Wu Ming 1 «Ghosts in the Woods and Uncanny Entities: How to Cover the Italian No-TAV Movement», Βερολίνο, 20 Σεπτεμβρίου 2019.

⁹ Antideutschen [Αντι-Γερμανοί] αναφέρεται στο διαφορετικό ρεύμα της γερμανικής ριζοσπαστικής αριστεράς, το οποίο διακρίνεται από την αδυσώπητη καταγγελία του αντισημιτισμού στην αριστερά και στη γερμανική πολιτική γενικότερα, την κατά καιρούς σθεναρή υποστήριξή του στο Ισραήλ (και την επακόλουθη καταδίκη της παλαιστινιακής αντίστασης), και την τάση του να επαινεί κάθε στρατιωτική ενέργεια ενάντια στον «ισλαμισμό» και τους εχθρούς του Ισραήλ, συμπεριλαμβανομένων της εισβολής των ΗΠΑ στο Ιράκ το 2003.

¹⁰ Η βραχύβια αλλά ακορόθης αφήγηση για τις Ερυθρές Ταξιαρχίες που συμμετέχουν σε διαδηλώσεις ενάντια στο πάσο προέρχεται από την παρουσία του Paolo Maurizio Ferrari, ενός 76χρονου, πρώην μέλους των Ε.Τ., σε μια μεγάλη διαδήλωση στο Μιλάνο. Τα μέσα ενημέρωσης τον έπαιναν λέγοντας: «Κοιτάξτε αυτόν τον τύπο, κάποτε ήταν κόκκινος τρομοκράτης και τώρα διαδηλώνει πλάι – πλάι με τους Ναζί». Φυσικά, ο Ferrari δεν ήταν δίπλα με κανέναν Ναζί, αντιθέτως κρατούσε ένα πανό με το κατ' ουσία αντιφασιστικό σύνθημα ORA E SEMPER RESISTENZA [Αντίσταση τώρα και για πάντα].

¹¹ Στην πραγματικότητα, η αντίθεση στο υγειονομικό πάσο από το CGIL ήταν απλώς λεκτική. Όσον αφορά τα συνδικάτα βάσης, η κινητοποίησή τους παρέμεινε διακριτή από αυτή των διαδηλωτών ενάντια στο πάσο. Ωστόσο, οι δηλώσεις τους έπεξαν σημαντικό ρόλο στην απόδειξη ότι η κριτική στο πάσο δεν ήταν «φασιστική υπόθεση».

¹² Το άρθρο του Νέγκρι δημοσιεύτηκε στο ιταλικό περιοδικό *Metropoli*, Vol. 3, No. 5, Ρώμη, Ιούνιος 1981, 50-53. Αργότερα συμπεριλήφθηκε στο βιβλίο του *Fabbriche del soggetto*, XXI Secolo, 1987, νέα έκδοση από τον Ombre Corte, Βερόνα 2013.

¹³ O Lakoff, ο οποίος, σε αντίθεση με εμάς, είναι φιλελεύθερος, χρησιμοποιεί τον όρο διεννοιολογικό για να αναφερθεί σε «κάποιον που είναι συντηρητικός σε κάποια θέματα και προοδευτικός σε άλλα, με πολλούς, πολλούς πιθανούς συνδυασμούς». Νιώθουμε αμηνανία με αυτές τις πολιτικές κατηγορίες –ιδιαίτερα το «προοδευτικός»– και προτιμούμε να υποδηλώνουμε την διεννοιολογία ξεκινώντας από την τάξη, το καθεστώς και τις υλικές συνθήκες. Εν πάση περιπτώσει, οποιοσδήποτε προβληματισμός σχετικά με την διεννοιολογία στις νέες ακάθαρτες κινητοποιήσεις θα πρέπει να ξεκινήσει από το τέταρτο «σημείο για μελλοντικούς αγώνες» που οι Paul Torino και Adrian Wohlleben επισυνάπτουν στην ανάλυσή τους του 2019 *Memes With Force: Lessons from the Yellow Vests*: «Μην αποκλείετε "συντηρητικούς" από το κίνημα ιδεολογικά: καλύτερα, εκλαϊκεύστε χειρονομίες που η ιδεολογία τους δεν μπορεί να υποστηρίξει...»

¹⁴ Ένας απολογισμός του πρώτου έτους της κυβερνητικής διαχείρισης της πανδημίας στην Ιταλία μπορεί να διαβαστεί στα τέσσερα κεφάλαια του *La Q di Qomplotto* με τίτλο «In Viro Veritas?», που μπορείτε να κατεβάσετε δωρεάν –στα ιταλικά– [εδώ](#).

¹⁵ Χρησιμοποιούμε τον όρο «επιστημολογία» για να αναφερθούμε πρώτα απ' όλα στη στάση όπως επικαλούνται την αυθεντία της επιστήμης *as ipse dixit*, επαναλαμβάνοντας ότι «το λέει η επιστήμη» για κάθε συγκεκριμένο πράγμα που υπερασπίζονται, ενώ δεν έχουν ούτε στο παραμικρό ιδέα για το πώς λειτουργεί η επιστήμη, η έρευνα ή η εσωτερική συζήτηση μέσα στην κοινότητα των επιστημόνων. Για αυτούς τους ανθρώπους, η «Επιστήμη» είναι μια κενή λέξη και μια από εκείνες τις ψευδο-ιδέες που ο ιστορικός στη μυθολογία Furio Jesi αποκαλεί «ιδέες χωρίς λέξεις», δηλαδή αδύνατον να εξηγηθούν, ιδίως αυτές που χαρακτηρίζουν τη [δεξιά κουλτούρα](#) (Έθνος, Πνεύμα, Φύση, κ.λπ.). Είναι αυτόν τον όρο ο συγκεκριμένος τρόπος χρήσης του όρου «Επιστήμη» είναι ο λιγότερο επιστημονικός που μπορεί να φανταστεί κανείς, αφού βασίζεται σε μια λίγο πολύ συγκαλυμμένη πράξη πίστης. Οι πιστοί του «επιστημονισμού» συνήθως συγχέουν τα προσωρινά αποτελέσματα της επιστημονικής έρευνας με τις πιο εδραιωμένες αλήθειες της και αποδίδουν και στα δύο την ίδια αδιαμφισβήτητη αυθεντία. Στην πραγματικότητα, είναι άλλο ένα άρθρο σχετικά με τη μεταδοτικότητα των ασυμπτωματικών θετικών στο Sars-Cov-2, και εντελώς άλλο οι νόμοι της θερμοδυναμικής. Ένας πιστός στον «επιστημονισμό» πιστεύει επίσης ότι δεν υπάρχουν όρια στην επέκταση της επιστημονικής γνώσης, ότι όλα πρέπει να εξηγούνται και να διερευνώνται με την επιστημονική μέθοδο και ότι από αυτή την άποψη η επιστήμη –πάντα στον ενικό– είναι ανώτερη από κάθε άλλη ανθρώπινη δραστηριότητα που πασχίζει να κατανοήσει τον κόσμο. Επομένως, όλες αυτές οι άλλες δραστηριότητες πρέπει να συμμορφώνονται, ή να ελαχιστοποιηθούν στο επίπεδο της επιστήμης. Σε αυτήν την τελευταία έννοια, ο Ανρί Μπερζόν χρησιμοποίησε επίσης τον όρο «scientisme», επιμένοντας ότι η επιστήμη πρέπει να παραμείνει «επιστημονική» και όχι «επιστημονική», δηλαδή «μια μεταφυσική που παρουσιάζεται στους αδαείς ή στους ημιμορφωμένους καλυμμένη με τη μάσκα της επιστήμης».

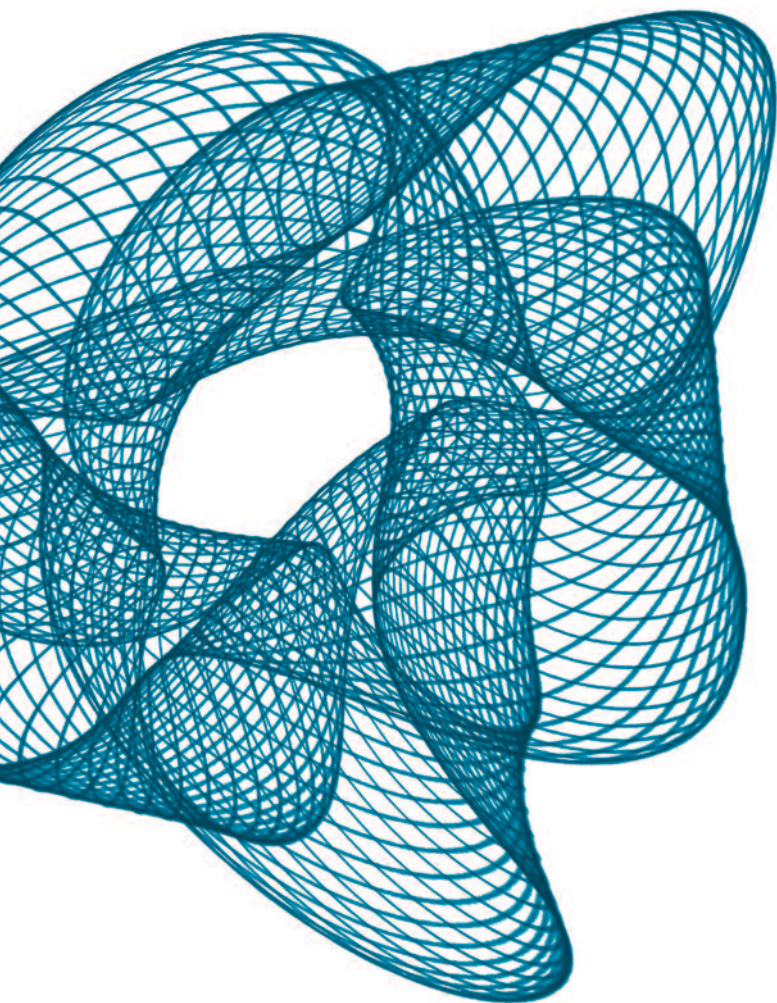
¹⁶ SPK: Συλλογική Σοσιαλιστών Ασθενών. Αυτό το συγκρότημα ιδρύθηκε στη Χαϊδελβέργη το 1968 και διαλύθηκε το 1971. Μια ομώνυμη συλλογικότητα ιδρύθηκε το 1973 και υπάρχει μέχρι σήμερα. Το πιο διάσημο κείμενο του αρχικού SPK είναι το φυλλάδιο *Aus der Krankheit eine Waffe machen* [Μετατρέψτε την ασθένεια σε όπλο], που αρχικά δημοσιεύτηκε το 1971 με πρόλογο του Jean-Paul Sartre.

¹⁷ [Βλ. Furio Jesi, «A Reading of Rimbaud's Drunken Boat», Μετάφρ. Cristina Viti, *Theory & Event*, Vol. 22, No. 4, 1004: «Δεν είναι αλήθεια ότι ο καλλιτέχνης έχει καταλάβει τους κοινόχρηστους χώρους και τους έκανε χρήση. Αντίθετα, έχει ανοικτεί σε αυτούς, έχει τεθεί στη διάθεσή τους: ήρθαν, κατέκτησαν τη δημιουργική εμπειρία και την εκμεταλλεύτηκαν, έτσι ώστε τη στιγμή της πραγματοποίησής της να γίνει, στο σύνολό της, ένα κοινό μέρος. Τα κακά χρήματα δίδουν το καλό». —*Ill Will*] . Επίσης –Σ.τ.Μ.– αντιστροφή της διάσημης φράσης του Sir Thomas Gresham «Το κακό χρήμα δίδωνει το καλό»

¹⁸ «Αφήγηση αντιπερισπασμού»: μια αναπαράσταση μιας πολιτικής κατάστασης ή ενός κοινωνικού προβλήματος που, εστιάζοντας σε πλάσματικά αίτια και ευθύνες ή αιτίες μικρής σημασίας, εκτρέπει την κριτική από τις πραγματικές λειτουργίες και αντιφάσεις του καπιταλισμού, προτείνοντας ψευδείς λύσεις που συχνά επικεντρώνονται σε αποδιοπομπαίους τράγους. Η αφήγηση καθυστερεί τις πραγματικές λύσεις, διαλυεί ενέργειες και θολώνει την εικόνα, επιδεινώνοντας αναδρομικά την αρχική κατάσταση. Μεταξύ των αφηγήσεων αντιπερισπασμού που εκτελούν αυτές τις λειτουργίες, οι φαντασιώσεις συνωμοσίας είναι οι πιο συχνές και αποτελεσματικές.» (Wu Ming 1, *La Q di Qomplotto*, 62-163).

¹⁹ Σ.τ.Μ. Πρέπει να υπερασπιστούμε την κοινωνία. Παραπέμπει, επίσης στο γνωστό τίτλο έργου του Μισέλ Φουκώ. Στα ελληνικά μεταφράστηκε *Για την υπεράσπιση της κοινωνίας*, Ψυχογιός, μετ. Τίτικα Δημητρούλια, Μάιος 2002.

²⁰ «Ομοίωση συστήματος». Από το ελληνικό όμοιος, παρόμοιο, και στάσις, ουσιαστικό από το ρήμα ίστημι, «στέκομαι». Η τάση του καπιταλισμού να διατρεί τα βασικά του χαρακτηριστικά και τη θεμελιώδη λογική του παρά τις εξωτερικές και εσωτερικές αναταράξεις. Κάθε κοινωνικό σύστημα τείνει προς την ομοίωση, αλλά ο καπιταλισμός είναι το πρώτο κοινωνικό σύστημα που επιβλήθηκε ως ολότητα σε πλανητική κλίμακα, πράγμα που σημαίνει ότι η ομοίωσή του λειτουργεί παντού και ανά πάσα στιγμή. Οποιοδήποτε από τα υποσυστήματα που συνθέτουν τον καπιταλισμό είναι επίσης ένα δίκτυο μηχανισμών ελέγχου των οποίων η αλληλεπίδραση ρυθμίζει τη ροή ενέργειας και πληροφοριών. Επιλογές που απειλούν τα βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος απορρίπτονται *a priori*, μερικές φορές τόσο *a priori* που δεν μπορούμε καν να τις φανταστούμε». (*La Q di Qomplotto*, σελ. 162).

ΑΘΗΝΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021